

## YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 44/2006 vp

### Hallituksen esitys metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta

*Maa- ja metsätalousvaliokunnalle*

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 10 päivänä lokakuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 177/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Pentti Lähteenoja, maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöneuvos Seppo Vuolanto, ympäristöministeriö
- varametsäjohtaja Timo Nyrhinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- metsäasiantuntija Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- suojelujohtaja Jari Luukkonen, WWF Finland.

Lisäksi valiokunta on saanut Metsäntutkimuslaitoksen kirjallisen lausunnon.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi metsätalouden rahoituslaki. Laissa ehdotetaan säädetäväksi harkinnanvaraisten metsätalouden tukien myöntämisen perusteista ja yleisistä edellytyksistä. Esityksen tavoitteena on saattaa sääntely perustuslain mukaiseksi, lisätä tukien vaikutavuutta, selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja sekä keventää tukiin liittyvää hallinnollista työtä.

Keskeisimmät tarkistukset liittyvät voimassa olevan lain nuoren metsän hoidon ja kunnostusojituksen tukeen. Esityksen mukaan tukea kohdistetaan enemmän taimikonhoitovaiheen

seen. Kunnostusojituksen tuen sijaan ehdotetaan suometsän hoidon tukea. Tuella maanomistajia kannustetaan toteuttamaan nykyistä laajalaisempia suometsän hoitohankkeita. Ympäristötukea ehdotetaan muutettavaksi siten, että se entistä paremmin edistää metsien monimuotoisuutta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi tuloverolain 53 §:ää.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistus on perusteltu, koska luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luonnonhoito ovat nousseet keskeisesti kestävä metsätalouden tavoitteiksi talousmetsien hyvän hoidon ohella ja metsätalouden toimintaympäristössä on tapahtunut myös taloudellisia muutoksia, joihin toiminta on sopeutettava. Oikeasuuntaista on painotus tukien vaikuttavuuden parantamiseen erityisesti nuoren metsän hoidossa ja energiapuun korjuutuessa.

Metsien monimuotoisuuden turvaamisen kannalta keskeinen on lakiehdotuksen 4 luku, johon sisältyy ympäristötukea, biodiversiteetin suojelua edistäviä hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä metsäluonnon hoitohankkeita koskeva sääntely. Biologisen monimuotoisuuden tuki myönnetään ehdotuksen mukaan ympäristötukea tai metsäluonnon hoitohankkeiden tukena. Ympäristötukea koskevan 16 §:n mukaan ympäristötukea voidaan myöntää metsälain 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen täyttämiseksi eli metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän elinympäristön hoito- ja käyttötoimenpiteiden tekemiseksi elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tavalla.

Uudistuksessa ehdotetaan luopumista voimassa olevan lain mukaisesta rajoituksesta, jonka mukaan ympäristötukea ei voida myöntää, jos monimuotoisuuden ylläpitämisestä johtuva metsäntuoton väheneminen tai muu taloudellinen menetys on vähäinen. Ehdotuksen mukaan ympäristötuki perustuu kohteen hakkuuarvoon, josta on vähennetty omavastuuosuus. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan muutos vähentää hallinnollista työtä, mutta ei muuta vähäisen haitan suuruutta, joka on uudellakin laskutavalla noin 4 % metsän tuotosta.

Metsäluonnon hoitohankkeena tukea voi ehdotuksen 18 §:n mukaan saada myös kulutukseen. Tämä on luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta myönteistä, sillä metsäpalojen vähenemisen myötä monet palaneesta puusta riippuvaiset eliölajit ovat harvinaistuneet.

Suomen oloissa metsäympäristö on tärkeä biologisen monimuotoisuuden turvaamisen kannalta. Kansallisen metsäohjelman tulevaisuuskatsauksessa<sup>1</sup> painotetaan uusiutuvien metsien ja yleensä metsäsektorin tarjoamaa hyvää perustaa kestäväan kehitykseen. Metsien hakkuumahdollisuudet nousevat 66—70 miljoonaan kuutiometriin vuodessa, mikä antaa mahdollisuuksia lisätä puun teollista käyttöä noin 10 miljoonalla kuutiometrillä viime vuosiin verrattuna. Runsaat metsävarat antavat mahdollisuuden kehittää myös metsien monimuotoisuuden suojelua, luontomatkailua ja metsien virkistyskäyttöä.

Valiokunta kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomiota kokonaisrahoituksen riittävyyden turvaamiseen. Uusiutuvien luonnonvarojen merkitys kasvaa, joten metsien ja niiden monimuotoisuuden hoitoon, infrastruktuuriin sekä metsäklusterin tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvitaan aikaisempaa enemmän resursseja. Tulevaisuuskatsauksen perusteella on tarpeen kannustaa metsänomistajia toteuttamaan metsänhoitotyöt, jotka ovat metsien kasvun ja lisääntyvän käytön edellytys. Vuoden 2005 toteutuneeseen rahoitukseen verrattuna lisärahoitustarpeeksi on arvioitu metsien hoito- ja perusrannustoihin 18 miljoonaa euroa ja metsäenergian käytön lisäämiseen 5 miljoonaa euroa.

Erityisesti on rahoitusta arvioitaessa otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Monet kielteiset ilmiöt muun muassa metsäluonrossamme ovat saaneet alkunsa pitkien aikojen kuluessa ja ne vaikuttavat yhä edelleen viiveellä, vaikka toimintatapoja metsätaloudessa on viime vuosi-

<sup>1</sup> Metsäsektorin tulevaisuuskatsaus — Metsäneuvoston linjaukset metsäsektorin painopisteiksi ja tavoitteiksi. Maa- ja metsätalousministeriö 11/2006.

kymmeninä tuntuvasti muutettu. Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloille on turvattava riittävät resurssit metsien monimuotoisuuden turvaamiseksi. Eri-tyisesti tulee varmistaa, että vanhojen luonnon-suojeluohjelmien toteutuksen loppuessa vuoteen 2009 mennessä voidaan niiden toimeenpanton varattuja määrärahoja suunnata uudelleen metsäalueiden hankintaan ja korvauksiin. Talousmetsien luonnonhoitoon ja suojelusopimuksiin tulee varata maa- ja metsätalousministeriölle riittävä määräraha. Myös suojelualueiden ennallistamiseen ja hoitoon tulee jatkossa turvata määrärahat siten, että yksityistenkin suojelualueiden hoitoa ja ennallistamista voidaan lisätä. Valiokunta korostaa, että Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmasta (METSO) on saatu myönteisiä kokemuksia ja ohjelmaa tulee jatkaa ja kehittää. Päätökset ohjelman jatkosta tehdään kuitenkin vasta vuonna 2007. Siten on valitettavaa, että lakiehdotuksessa ei ole voitu ottaa vielä huomioon tulevia päätöksiä, vaan lakia on ehkä piankin jälleen muutettava.

Suometsän hoitoa koskevan 12 §:n osalta valiokunta korostaa kunnostusojituksen haitallisten vesistövaikutusten minimoimista. Valiokunta korostaa, että suunnitelman liitteenä tulee olla erillinen suunnitelma vesiensuojelun kannalta välttämättömistä toimenpiteistä. Tämä on tärkeää kiintoaineen liikkeelle lähtemisestä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Huomioon on otettava erityisesti ilmastonmuutos, joka aiheuttaa ekosysteemi- ja lajitasolla huomattavia muutoksia. Monimuotoisuuden turvaamisen verkoston on mahdollistettava lajien liikkuminen elinalueelta toiselle. Pitämällä talousmetsät hyvässä kasvukunnossa, geneettisesti monimuotoisina ja terveisinä varaudutaan parhaiten ilmastonmuutoksen vaikutuksiin metsätalouteen. Huomiota on jatkossa kiinnitettävä yhä enemmän myös mahdollisuuksiin vähentää hiilidioksidipäästöjä korvaamalla fossiilisten polttoaineiden käyttöä metsäenergialla sekä mahdollisuuksiin sitoa hiiltä puutuoteteollisuuden tuotteisiin sekä yleensä metsien merkitykseen hiilinieluna. Metsätalouden suhdetta ilmastopolitiikkaan tulisikin käsitellä hallituksen esitystä perusteellisemmin.

Edellä viitatuin perustein valiokunta pitää tärkeänä, että lain nimenä säilytetään edelleen "Laki kestävästä metsätalouden rahoituksesta". Luontevaa ja lain tarkoitusta kuvastavaa olisi myös lakiehdotuksen 1 §:n täydentäminen vastaavasti: "Tämän lain tarkoituksena on edistää metsien hyvää hoitoa ja käyttöä *sekä biologisen monimuotoisuuden turvaamista*".

### **Lausunto**

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

*että maa- ja metsätalousvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.*

**YmVL 44/2006 vp — HE 177/2006 vp**

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                       |                       |
|------|-----------------------|-----------------------|
| pj.  | Pentti Tiusanen /vas  | Jouko Laxell /kok     |
| vpj. | Oras Tynkkynen /vihr  | Mikaela Nylander /r   |
| jäs. | Susanna Haapoja /kesk | Heikki A. Ollila /kok |
|      | Rakel Hiltunen /sd    | Eero Reijonen /kesk   |
|      | Tuomo Hänninen /kesk  | Säde Tahvanainen /sd  |
|      | Inkeri Kerola /kesk   | Unto Valpas /vas      |
|      | Kari Kärkkäinen /kd   | Ahti Vielma /kok.     |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.